

יו"ר וועדת הביקורת של לשכת סוכני הביטוח בישראל מר אריה לבנוני

נגד

הועד המנהל של לשכת סוכני הביטוח בישראל

הרכב המותב:

עו"ד ישראל זר אביב, אב בית הדין
 עו"ד ישראל אליוביץ' חבר בית הדין
 עו"ד אלי איש שלום, חבר בית הדין
 סו"ב מועלם בועז חבר בית הדין
 סו"ב שי מנור חבר בית הדין

ביום 5 לינואר 2021 התקיים דיון בפני בית הדין בעתירה שהוגשה על ידי יו"ר ועדת הביקורת סו"ב אריה לבנוני נגד הוועד המנהל שלה הלשכה לביטול החלטת הוועד מיום 20.12.2020. אל העותר הצטרפו שבעה חברי הוועד המנהל שהתנגדו להחלטה שיוצגו ע"י עוה"ד בנציון סיטרין.

הרקע העובדתי:

1. יו"ר ועדת הביקורת הציג בפני הוועד המנהל דו"ח ביקורת ובו השגות קשות לפיהן נטען כי ניתנות הנחות חריגות בדמי החבר החורגות מהתקנון ומסמכות הוועד המנהל.
2. ביום 24.11.2020 נתקבלה החלטת הוועד המנהל המאמצת את המלצות וועדת הביקורת ולבטל את כל ההנחות הנוגדות את תקנון הלשכה. ("ההחלטה הראשונה").
3. ההחלטה הראשונה התקבלה גם על ידי המועצה הארצית בדיון שהתקיים ביום 26.11.2020.
4. הוועד המנהל חזר ודן בסוגיית ההנחות וביום 20.12.2021 הפך את ההחלטה הראשונה והחליט להורות למנכ"ל הלשכה להמשיך את נוהל ההנחות שהיה קיים בעבר. ("ההחלטה השנייה").
5. הוועד המנהל הסביר את ההחלטה השנייה בתגובתו לעתירה מיום 30.12.2020 :
"הוועד המנהל אשר הבין בדיון שנערך כי מדובר על הכבדה תפעולית מנהלתית כבדה ליישום, כפי שציין מנכ"ל הלשכה ..."

טענות הצדדים

טענות העותר: 6.

- 6.1. סמכות הוועד המנהל ליתן הנחות מוגבלת לכנסים ולא לדמי חבר (ס' 6).
- 6.2. קיימים 18 סוגי ההנחות מהם נהנים 894 חברים- תופעה היוצרת אפליה לעניין גובה דמי החבר ונזק כספי לקופת הלשכה (ס' 7).
- 6.3. ההיקף המשמעותי של הנהנים מההנחות "הלא חוקיות" עלול לגרום לנזק תדמיתי וכספי. כ"כ החברים המשלמים את מלא דמי החבר עלולים לפרוש מחברותם בלשכה וחושפת את הלשכה לתביעות בדרישת החזר ממי ששלמו את מלוא דמי החבר. (ס' 7-9).
- 6.4. ועדת הביקורת המליצה לבטל את כל סוגי ההנחות ולקבוע תעריף אחיד לכלל חברי הלשכה או לקבוע הנחות מוגדרות שיבואו לידי ביטוי בתקנון הלשכה. (ס' 11)

- 6.5. עוד המליצה ועדת הביקורת לבטל את האצלת הסמכות להנהלת הלשכה ולקבוע כי ביטולי חובות של החברים יעשה בהחלטת הוועד המנהל לאחר בחינת ההשלכות הכספיות. (ס' 11)
- 6.6. לקיים שימוע ולגרוע מהחברות בלשכה מי שלא שילמו דמי חבר על פי התקנון (ס' 11).

7. תגובת המשיבה ע"י יו"ר הוועד המנהל

- 7.1. על העתירה להידחות על הסף. ועדת הביקורת אינה יכולה לעקר את פעילות הוועד המנהל באמצעות עתירה לבית הדין. תפקידה להשמיע את עמדתה לגבי אופן התנהלות העמותה אך אינה יכולה לפנות לבית הדין.
- 7.2. באין גוף אחר המוסמך לאשר הנחות ניתנת לוועד המנהל סמכות שיורית ליתן הנחות.
- 7.3. מסעיף 4.3.2 לתקנון משתמע כי הוועד רשאי לאשר הנחות בדמי החבר. אלא שהסעיף לפיו יש להגיש בקשה מנומקת בכתב תביא "למבול של בקשות להנחות". ולפיכך, שואלת המשיבה "האם אין מקום לקבוע כללים לאותם הנחות מוגדרות מראש".
- 7.4. לתגובת הוועד המנהל צורפה רשימת הנחות הנהוגות ורשומות כ"נספח מס' 1 להחלטה זו" (הרשימה)
- 7.5. סעיפים 1-3 ברשימה מצוינים 60 מקבלי הנחה בשיעור 50% בגין שיוכם לסוכנויות גדולות. באשר למקבלי הנחות אלה וכן אחרים בעתיד, הסכים הוועד המנהל כי היו אלה הנחות חד פעמיות וכי סוג זכאות להנחת סוכנויות לא ייכלל בין סוגי ההנחות משנת 2021 ואילך.
- 7.6. סעיף 4 מתייחס ל 23 מקבלי הנחה היסטורית בת כ 40 שנה בגין היות החברים "מוגבלים בתפקוד חלקי". מונח זה אינו מוגדר דיו.
- 7.7. סעיפים 5, 12 מתייחסים ל 747 חברים שמקבלים הנחות גיל מתוקף סעיף 2.3 לתקנון.
- 7.8. סעיפים 6,7,8,14,15 מתייחסים ל- 525 חברים מצטרפים חדשים מקבלי הנחות מתוקף סעיף 2.1.1(3) לתקנון המסמך את הוועד לקבל חברים חדשים בתנאי ש"שילם דמי חבר, או כל תשלום אחר שיקבע הוועד המנהל לצורך כך ;
- 7.9. סעיף 9 : 1 חבר בהתמחות 50% לפי סעיף תקנון 2.2.4(1).
- 7.10. סעיף 10 : 179 חברים שאושרה לגביהם הנחה פרטנית בהמלצת יו"ר המחוז לפי סעיף 2.4.3 לתקנון "להקלה תוך מתן נימוקים בכתב".
- 7.11. סעיפים 13,16 : 512 חברים הנהנים מהנחה של 25%-50% בשל קרבת משפחה. הנחה זו ניתנת מזה כ-40 שנה.

8. עמדת המצטרפים חברי הוועד שהתנגדו להחלטה השניה

- 8.1. תגובת הנשיא אינה בשם הוועד. מהסיבה שיש לו "רוב אוטומטי של 8 מתוך 15 שאינם מתבטאים בדיונים"
- 8.2. ההנחות הינן בניגוד לקנון הלשכה וההחלטה הראשונה.
- 8.3. חברי הוועד לא קיבלו חומר רקע לקראת הדיון כדוגמת נספח ההנחות.
- 8.4. המתנגדים בהביעו עמדה נחרצת נגד ביטול ההחלטה הראשונה (צורפו ציטוטים).
- 8.5. המנכ"ל נתון בניגוד עניינים כאשר הוא מתוגמל מהגדלת מספר החברים.

- 8.6. המשך מתן ההנחות יגרום לפגיעה משמעותית בקופת הלשכה ויפגע במי שמשלמים את הסכום המלא.
- 8.7. המצטרפים מצטטים מדברי היועמ"ש ומסיקים כי גם עפ"י עמדתו ההנחות אינן חוקיות.
- 8.8. סמכות הוועד למתן הנחות מוגבלת לכנסים. לאמור בסעיף 4.3.2(5) בלבד ולא לדמי חבר שנתיים .
- 8.9. הטענות להתייעלות ולעיתוי "פופוליסטיות".
- 8.10. אין להאציל למנכ"ל מסמכויות הנשיא למתן הנחות .
- 8.11. דרך המלך הינה פניה לוועדת התקנון .
9. בפני בית הדין הופיע גם היועמ"ש עוה"ד עדי בן אברהם אשר לדעתו המשפטית פרשנותו את סעיף מסעיף 4.3.2 לתקנון משתמע כי הוועד רשאי לאשר הנחות בדמי החבר .
10. עוד הופיע מנכ"ל הלשכה אשר בתשובתו לשאלת בית הדין אמר כי אין מניעה טכנית לגבות ממקבלי ההנחות את הסכום ששילמו בשנת 2020 ואם יוחלט עד סוף אפריל 2021 להשלים את הגביה מהם לדמי החבר המלאים יוכל לטפל בכך.

החלטה

בית הדין דן בהרכב חמישה חברים ופסק כדלקמן :

1. יש לקיים את המלצת ועדת הביקורת ולפיכך, אין לתת הנחות בדמי החבר אלא ההנחות שנתנו על פי תקנון הלשכה עצמם.
2. בית הדין התרשם כי נוהלי הלשכה כפי שהם מוגדרים בתקנון הלשכה ובנוהג שהשתרש בלשכה במשך עשרות שנים, אינם ברורים דיים ומזמינים פרשנויות סותרות. לפיכך, יש להסדיר ולתקן את התקנון באופן שיכלול את כל סוגי ההנחות עליהן יקיים הוועד המנהל דיון מחדש . החלטות הוועד יוגשו לאישור המועצה הארצית.
3. בית הדין בחן את סוגי ההנחות על פי הטבלה שהוגשה על ידי מנכ"ל הלשכה ומצא כי מתוך 2,104 מקבלי הנחות 652 מהם מקבלים הנחות בניגוד לתקנון (הקבוצות 1,2,3,4,11,13,16), ומתוך אלה לגבי 535 נהנים מהנחה זו על פי מנהג בן כ-40 שנה (4,13,16) . יחד עם זאת, בית הדין לא השתכנע כי המנהג ידוע לכל החברים בלשכה ולפיכך תקפותו החוקית מוטלת בספק.
4. אלה קבוצות מקבלי ההנחות :
 - 4.1 הנחות לפי קבוצות 1,2,3 לחברי סוכנויות גדולות נוגדות את התקנון ויש לבטלן.
 - 4.2 הנחות לפי קבוצה 4 "למוגבלים בתפקיד חלקי". אף כי קיימות כנוהג שנים רבות, ההגדרה אינה ברורה ומזמינה פרשנויות במנעד רחב. לפיכך יש לבטלן ולהגדירה במסגרת התקנון.
 - 4.3 הנחות בקבוצות 5 ו-12 – לגילאים 70 ומעלה כשרות על פי התקנון.
 - 4.4 הנחות לקבוצות 6,7,8,9,14,15, - כולן הנחות למצטרפים חדשים . לפי סעיף 2.1.1(3) לתקנון הינן בסמכותו של הוועד המנהל . יחד עם זאת, יש להגדירן מחדש במסגרת התקנון . כך לדוגמה, הנחה מס' 7 מזכה ב-50% בשנת ההצטרפות השנייה בעוד שהנחה מס' 14 מזכה בהנחה של 25% בלבד לאותה הקבוצה עצמה.
 - 4.5 הנחה לקבוצה מס' 10 – על פי בקשה בכתב ניתנת כיום בהמלצת יו"ר המחוז ובאישור המנכ"ל. אישור המנכ"ל מנוגד לתקנון אף כי נטען כי הנשיא האציל את סמכותו

למנכ"ל לאשר הנחות אלה. בית הדין קובע כי האצלת סמכות זו נוגדת את התקנון ולפיכך, המנכ"ל אינו מוסמך לאשר או לדחות בקשה להנחה.

יש לאשר הנחות חריגות שינתנו לפי סעיף 2.4.3 לתקנון ובאישור הוועד המנהל. זאת, לאחר בחינת הנימוקים שהוגשו בכתב ע"י מבקש ההנחה. בית הדין ממליץ לדון מחדש בניסוחו של סעיף 2.4.3

4.6. הנחות בקבוצה 11 – סוכנים שמכרו את תיק הביטוח- קבוצה 13 – חברי משפחה או עובדי המשרד, 16 – אחים בני משפחה אין לה סימוכין בתקנון. לפיכך יש לבטלן לאלתר יש לאשרה כדין ע"י תיקון התקנון.

5. בית הדין נתן דעתו לטענות הצדדים כי ביטול ההנחות מחד גיסא או הכשרתן מאידך גיסא, באופן מידי עלול לגרום לנזק כספי ללשכה ולנשירה של חברים. לפיכך החליט בית הדין כדלקמן:

5.1 על הוועד המנהל להגיש למועצה הארצית נוסח מוסכם לתקנון מתוקן המתייחס

לכל סוגי ההנחות שאין להם ביטוי מפורש בתקנון לא יאוחר מיום 30.4.2021.

5.2 על המועצה הארצית לקיים הצבעה לאישור או דחיית התקנון המתוקן עד ליום

10.5.2021. היה והמועצה הארצית לא תקיים הצבעה לאישור או דחיית התקנון

המתוקן, כל ההנחות הקיימות בפועל יישארו על כנן.

5.3 החברים בקבוצות 1,2,3 (סוכנים בסוכנויות גדולות) ישלמו דמי חבר מלאים.

5.4 החברים בקבוצות 5,12 (הנחת גיל) ייהנו מההנחות ללא כל שינוי.

5.5 כל יתר החברים שנהנו מההנחות עד לסוף 2020 ישלמו מקדמה על חשבון דמי החבר

המלאים בגובה התשלום השנתי ששולם בשנת 2020. היה והתקנון המתוקן יכשיר

את זכאותם להנחה אזי בזאת מילאו את חובתם לתשלום דמי החבר. היה והתקנון

המתוקן לא יכשיר את זכאותם, או יקבע שיעורי הנחות אחרים, יהא עליהם

להשלים את חובם לשנת 2021 על פי התקנון המתוקן.

5.6 לכל החברים שנהנו עד כה מהנחה בדמי החבר, ישלח מכתב המבהיר כדלקמן:

" הנך מתבקש לשלם סך _____ ₪. סכום זה מהווה מקדמה על חשבון

מלא דמי החבר לשנת 2021. דמי החבר המלאים הינם 1,260 ₪. סוגיית זכאותך

להנחה מצויה בבחינה מחודשת במוסדות הלשכה. הודעה על סכום החיוב הסופי

תשלח לך עם תיקון התקנון."

5.7 מי שלא ישלים את חובו על פי התקנון המתוקן, לא יהא זכאי להשתתף בבחירות

ללשכה.

6 החלטה זו תפורסם ככתבה בגיליון הקרוב של הלשכה ובאתר הלשכה.

לסיכום

למען הסר ספק, כל הנחה שלא תמצא את ביטויה בתקנון המתוקן תבוטל

רטוראקטיבית מיום 1.1.2021.

חתומים:

עו"ד ישראל זר אביב, אב בית הדין _____

עו"ד ישראל אליוביץ' חבר בית הדין _____

עו"ד אלי איש שלום, חבר בית הדין _____

סו"ב מועלם בועז חבר בית הדין _____

סו"ב שי מנור חבר בית הדין _____